مەنسور حیکمەت

شانەکان

و

خەباتی بەردەوامی کرێکاریی

وەرگێڕانی
ئاوات سەعید، ڕزگار مەحەمەد

تایپکردنەوەی: ئامانج ئەمین

پیاچوونەوەی
سالار ڕەشید

شانەکان و خەباتی بەردەوامی کرێکاریی

<u>پێشەکی</u>

ئەوەی دەیخوێننەوە دەقی گفتوگۆیەکە، ڕادیۆی دەنگی حیزبی کۆمۆنیستی ئێران لەم دواییانەدا لەگەڵ هاوڕێ مەنسور حیکمەتدا ئەنجامی داوە. لەم گفتوگۆیەدا چەندین خاڵی تازە دەربارەی شێوەی دەخاڵەتی شانەکان لە خەباتی بەردەوامی کرێکاران و پێداویستییەکانی ڕێبەریکردنی ئەم خەباتە خراونەتەڕوو، هەربۆیە چاپکردنیمان لە بەردەوامی ئەو وتارانەدا، کە تا ئێستا لەم بارەیەوە بوومانە، بە شتێکی بە کەڵک و زەرور زانی. لە ژمارەکانی داهاتووی کۆمۆنیستدا لایەنە جۆراوجۆرەکانی شێوەکاری شانەکان لە بواری دەخاڵەتی عەمەلی لە خەباتی کرێکاری و بە دیاریکراوی، هەروەکوو لەم گفتوگۆیەشدا ئاماژەی پێ کراوە، جێگەی هەڵسوڕانی عەلەنی لە ڕابەرایەتیکردنی ئەم خەباتانەدا زیاتر دەدەینە بەر باس و لیکۆڵینەوە.

(کۆمۆنیست)

پرسیار: زۆربەی ڕێنوێنییەکانی ئێمە لەم دەورەیەدا لە بانگەوازکردنی هاوڕێیان و هەڵسوڕاوانی حیزب لە شارەکاندا بەدەوری تەوەرەی پێکهێنانی شانە حیزبییەکان لە شوێنی ژیان و کاری کرێکاران و زەحمەتکێشان، پێکهێنان و بەرفراوانکردنی تەشکیلاتی شانەیی حیزب لەناو کرێکاراندا، دەخولێتەوە، لە هەمان کاتدا ئاگادارین، کە هەر لەم دەورەیەدا خەبات و ناڕەزایەتی بە شێوەی جۆراوجۆر لە ئارادا بوون و لە ئارادان. سیاسەتی ئێمە، کە لەسەر بەرفراوانکردن و پتەوکردنی ڕێکخستنەکانی حیزب دامەزراوە، چ پەیوەندییەک لەگەڵ ئەم خەبات و ناڕەزایەتییانە و مەسەلەی ڕابەرایەتی ئەم خەباتەدا پێکدینێ؟ بە واتایەکی دیکە، ئێمە تا چ ڕادەیەک و بە چ شێوەیەک لە مەسەلەی ڕابەرایەتیکردنی ئەم ناڕەزایەتییانەدا هەڵسوڕاو دەبین و ئایا دەخاڵەت لە ڕابەرایەتیکردنی ئەم خەباتەدا لەگەڵ ئامانجی ئەم دەورەیەمان لە پتەوکردن و بەرفراوانکردنی ڕێکخستنە حیزبییەکان لەنێو کرێکاراندا دژبەیەک ناوەستنەوە؟

وەڵام: هەروەکوو وتتان گرنگترین ئەرکێک، کە ئەمڕۆ لە شارە جۆراوجۆرەکانی ئێراندا لەسەر شانی هاوڕێیانی ئێمەیە، بەرفراوانکردنی ڕێکخستنی شانەیی حیزبە لەنێو کرێکارانی هوشیار و پێشڕەودا. واتە ڕێکخراوکردنی هوشیارترین و پێشڕەوترین کرێکاران لە شانە حیزبییەکان لەنێو کارخانە و گەڕەکەکاندا. ئەمە ئەولەوییەتێکی چارەنووسسازی هەیە بۆ ئێمە و پێشتریش بە شێوازی جۆراوجۆر، لە بڵاوکراوەکان و ڕادیۆکانی حیزبەوە گرنگییەکەیمان ڕوون کردۆتەوە. بەڵام ئەو

پرسیارەش کە ئێوە دەیخەنە ڕوو، زۆر گرنگە. پرسیار ئەمەیە، کە چ پەیوەندییەک لە نێوان ئەم ئەرکە بنەڕەتییەی ئێمە و مەسەلەی دەخاڵەتکردنی چالاکانە لە ڕابەرایەتیکردنی خەبات و ناڕەزایەتییە هەمیشەییەکانی کرێکاراندا پێکدێت. ئایا ڕێکخستنی تەشکیلاتی شانەیی حیزب لەناو کرێکاراندا لەگەڵ دەستڕاگەیشتن بە خەباتی بەردەوامی کرێکاری، بە تایبەتی قەرارگرتن لە مەوقیعی ڕابەرایەتی ئەم خەباتانەدا، دژ بە یەکتر دەوەستنەوە؟ ئایا دەبێت لە نێوان ئەم دوانەدا یەکێکیان هەڵبژێردرێ؟

ئایا دەستبەکاربوون لە یەکێکیاندا، پێویستی بە دەستکێشانەوەیە لەوی دیکە؟ وە ئەگەر مەسەلەکە بەو جۆرە نییە، هاوڕێیانی ئێمە بە چ شێوەیەک دەتوانن لەگەڵ بەردەوامیدان بە هەڵسوڕانی پایەیی خۆیان، لە هەمانکاتدا هەڵوێستێکی چالاکانەشیان هەبێ لە هەمبەر خەباتی کرێکاریدا؟ تا ئەو جێگایەی مەسەلەکە بە حیزبی کۆمۆنیستی ئێرانەوە، وەک یەک **گشت**، وەک یەک **کۆمەڵە**، پەیوەستە، نەک تەنها دژایەتییەک لە ئارادا نییە، بەڵکوو ڕێکخستنی حیزبی و شانەیی لەگەڵ دەخاڵەت لە مەسەلەی ڕابەرایەتیکردنی خەباتی بەردەوام و مەوجودی کرێکاریدا، لە بنەڕەتدا هەر یەکەیان پێداویستی ئەوی تریانە. ئێمە چەند جار گوتومانە، کە گەشەی تەشکیلاتی حیزب لەنیو کرێکاراندا، زیادکردن و بەرفراوانبوونی شانە حیزبییەکان، مەرجی پێویستی شکلگرتنی یەک ڕابەرایەتی شۆڕشگێڕ و ئیدامەکارە لەنێو کرێکاراندا. بەبێ تەشکیلاتی حیزبی، دەخاڵەت لە ڕابەرایەتی خەباتی ئابووری و ناڕەزایەتی کرێکاران لە بنچینەدا لە توانادا

نییە و لە هەر هەنگاوێکدا کە هاوڕێیانی ئێمە بۆ بەرفراوانکردنی ڕێکخستنی شانەیی حیزب هەڵی دێننەوە، بە شێوەیەکی واقیعی ئێمە چەند هەنگاو لە دابینکردنی ئەم ڕابەرایەتییە و بەهێزکردن و پەرەپێدانی خەباتی نارەزایەتیی کرێکاری نزیکتر دەکاتەوە. لە لایەکی دیکەوە، خودی دەخاڵەتکردن لە ڕێنماییکردنی خەباتی بەردەوامی کرێکاری، خۆی ڕۆڵێکی زۆر گرنگی لە بەرفراوانکردنی ڕێکخستنی حیزبی لەنێو کرێکاراندا هەیە. ناتوانرێ باس لە حیزبێکی کۆمۆنیست بکرێت، کە سەبارەت بە مەسائیلی مەوجود و خەباتی بەردەوامی کرێکاران، کە پێشڕەوان و جەماوەری کرێکاران لە سنووری هەزارەهادا بە خۆیەوە خەریک دەکات، بێلایەن بێت و چاوەڕوانی ئەوەشی هەبێت، کە ڕێکخستنە حیزبییەکەی بە خێرایی بەرفراوان بێت. حیزبی ئێمە، کە دەبێ حیزبی ڕێکخەری کرێکارانی پێشڕەو بێت، دەبێ حیزبێکیش بێ، لە پاڵ هەوڵدانی بۆ ڕێکخراوکردنی کرێکارانی هوشیار لەسەر بنچینەی بەرژەوەندییە ڕیشەیی و چینایەتییەکان، وەڵامی سەرقاڵی و مەشغوڵبونی خەباتی هەمیشەییان بداتەوە. هیچ حیزبێک بە جیا لە خەبات و نارەزایەتی واقیعیی بەردەوامی کومەڵگا دروست ناکرێت. بەم پێیە ڕۆشنە، کە گشت حیزب، یانی حیزب وەک یەک گشت، دەبێ هەم پەیکەری خۆی بەرفراوان بکات، هەم لە ڕوڵی ڕابەرایەتی خەباتی کرێکاریدا دەربکەوێ. وە هەروەکوو وتم، ئەم دوو لایەنە تەواوکەر و پێداویستی یەکترین. بەڵام ئەوەی، کە دەربارەی گشت حیزب یان بە واتایەکی تر دەربارەی حیزب وەکوو یەک کومەڵە، دروستە، سەبارەت بە هەر

بەشێک و ئەندامێکی حیزب دروست نییە. ئەوەی، کە بۆ گشت حیزب دروستە، مەرج نییە بە هەمان شێوە و ڕوونکردنەوەوە بۆ یەک شانەی حیزب لە دەوروبەری کرێکاریدا دروست بێت. ئەگەر ڕێکخستنی شانە حیزبییەکان لە لایەکەوە و ڕابەرایەتی خەباتی هەمیشەیی لە لایەکی دیکەوە، بەشە تەواوکەرەکانی سیاسەتی حیزبن، ئەوا کاتێک دێنە سەر کارکردی شانە بنەڕەتییەکان، ئەمانە ئیدی لەوانەیە بە شێوەیەکی واقیعی لە دەورانێکدا بە دژی یەکتر بوەستنەوە. لەوانەیە هاوڕێیەک بپرسێ، کە ئایا لە ڕاستیدا دەکرێ هەوڵدان بۆ بەدەستەوەگرتنی ڕابەرایەتیی مانگرتنێک، بەشداری چالاکانە لە ڕێنماییکردنی دەستلەکارکێشانەوەیەک، زەربە لە کاری بنەڕەتی شانەکانمان بدات؟ بەڵێ، بە داخەوە لە هەلومەرجی ئێستادا ئەمە بە تەواوی مومکینە. چونکە دەخاڵەت لە ڕابەرایەتیکردنی خەباتی هەمیشەیی کرێکاریی، پێویستی بە بەدیهێنانی کۆمەڵە پێداویستییەکە، کە شانەکانی ئێمە مەرج نییە لێی بەهرەمەندبن. ئەو کەسەی، کە گەرەکێتی بەڕاستی جێگای چوڵی ڕابەرایەتی لە بزووتنەوە نارەزایەتییەکانی بەردەوامی کرێکاریدا پڕبکاتەوە، دەبێ پێش هەموو چشتێک بیر لە فەراهەمکردنی ئەم پێداویستییانە بکاتەوە. ئێمە ئەو شانانەمان ناوێ، کە جارێک لە مانگرتنێکدا بە چاکی بدرەوشێنەوە و دواتر بۆ ماوەیەکی دوورودرێژ مەیدان چۆڵ بکەن. ئێمە دەمانەوێ ڕێکخستنێکی حیزبی، پێکهاتوو لەو شانانەی، کە کرێکارانی کۆمۆنیستیان تێدایە پێکبهێنین، کە بە شێوەیەکی بەردەوام پەیوەندی نێوان حیزب و چین ڕابگرێت و بە شێوەیەکی بەردەوام

ڕابەرێکی لێبڕاو، شۆڕشگێڕ و هوشیاری بەشە جوراوجورەکانی بزووتنەوەی کرێکاری بێت، بە شێوەیەکی بەردەوام خەباتی هەمیشەیی بکاتە مەیدانێک بۆ ڕاکیشانی پێشڕەوترین و هوشیارترین کرێکاران بۆ نێو حیزب و بە شێوەیەکی بەردەوام هێز و توانای کرێکاران لە خەباتی سیاسی و ئابووریدا برەو پێ بدات. بە کورتی، حیزبی ئێمە دەبێت بتوانێت نەک تەنها ڕابەر و ڕێکخەری بزووتنەوەی چینی کرێکار بۆ سۆسیالیزم بێت، بەڵکوو دەبێت لە خەباتێکدا، کە کرێکاران بۆ باشکردنی هەلومەرجی کار و ژیانیان، لە هەمان ئەم نیزامەی ئێستادا ڕوژانە دەستی دەدەنێ، بنەڕەتیترین و لێبڕاوترین ڕابەریش بێت. بەمپێیە، سروشتییە، کە ئێمە لەم دەورەیەدا کاری سەرەکی خۆمان بەوە بزانین، کە ڕێکخراوێکی ئێدامەکاری ئاوا لە کرێکارانی کۆمۆنیست پێکبێنین. وە هەر ئەمەش بە بنەمای دەخاڵەتی جدی و چالاک، لە مەسەلەی ڕابەرایەتی خەباتی هەمیشەیی کرێکاراندا بزانین. هەرچۆنێک بێت، ئەگەر بمەوێت قسەکانم کورت بکەمەوە، دەبێت بڵێم، کە یەکەم، ئێمە وەکوو حیزب هیچ کاتێک مەسەلەی بەرفراوانبوون و پتەوبوونی ڕێکخستنی حیزب لەنێو کرێکارانمان لە مەسەلەی خەباتی نارەزایەتی بەردەوامی کرێکاران جیا نەکردۆتەوە، ئێمە بە وردی پەیوەندی ئەم دوانە دەزانین و لە دیدگای گشتی و سیاسی خۆماندا هیچ دژایەتیـیەک و ناکۆکییەک لە نێوان ئەم دوو مەسەلەیەدا، لە نێوان ئەم دوو ئەرکەدا نابینینەوە. دووەم، لە ڕووی سیاسییەوە شێوە ئامانجی دەخاڵەتی ئێمە دیسانەوە وەک یەک حیزب، لە مەسەلەی ڕابەرایەتی خەباتی جاریدا ڕۆشن بووە.

درووشمەکان و تاکتیکەکانی ئێمە ڕۆشنە، وە ئەگەر لە چەند مەسائیلێکدا کەموکوڕیمان هەیە دەزانین، کە دەبێت کاری لەسەر بکەین. دەزانین دەخاڵەتی ئێمە لە خەباتی جاریدا دەبێت چی بەدیبێنێت. دەبێت بەرفراوانبوونی پەیوەندی سیاسی و ڕێکخراوەیی حیزب و چین، پتەوبوون و پێشڕەوی خودی بزووتنەوەی نارەزایەتی و ڕووتێکردنی بەشی هەرچی زیاتر لە کرێکاران بۆ خەبات و ڕێکخراوبوون بە شێوەیەکی گشتی و ڕێکخراوی حیزبی بە شێوەیەکی تایبەتی، بەدی بێنێت. بەڵام لەو جێگایەدا مەسەلەکە ئاڵۆز دەبێت، کە دێنە سەر مەسەلەی پەیوەندی شانەکان، یانی چەند بەشێکی دیاریکراوی حیزب، لەگەڵ خەباتی بەردەوامی کرێکاری، ئەویش لە دەورەیەکی دیاریکراودا، کە بناغەی ڕێکخستنی حیزب پتەو نییە و وەک پێویست بەرفراوان نییە. لێرەدا ئێمە دەڵێین، کە تا ئەو جێگایەی پەیوەندی بە کاری شانەوە هەیە، دەخاڵەتکردن لە ڕابەرایەتی خەباتی بەردەوامی کرێکاریدا ئیتر بەم سادەییە نیـە، بەڵکوو پێویستی بە وەدیهێنانی پێشەکی و پێداویستییەکە، کە لە جیهانی واقیعیدا ئەم دەخاڵەتکردنە مومکین بکات. ئەم پێداویستییانە دەبێ بە شێوەیەکی جدی بەدی بهێنرێن.

پرسیار: ئەم پێداویستییانە کامانەن. شانەکانی ئێمە دەبێت چ زەمینەیەک فەراهەم بکەن، بۆئەوەی بەکردەوە بتوانن دەخاڵەتی چالاکانە لە ڕابەرایەتی خەباتی جاری کرێکاراندا بکەن؟

وەڵام: ئێمە پێشتریش، چ لە وتارەکانی بڵاوکراوەی کۆمۆنیست و چ لە ڕێگای ڕادیۆ و هەروەها لە ناوخوی حیزبدا ، تا ڕادەیەکی

زۆر پەنجەمان بۆ ئەم مەسەلانە ڕاکێشاوە. من لە شکڵی فەهرەستدا پەنجە بۆ سەرخەتەکانی ئەوەی، کە وتوومانە ڕادەکێشم و دواتر دێمە سەر خاڵێکی تا ڕادەیەک تازە، کە بە بڕوای من گرنگییەکی چارەنووسسازی هەیە لە بەرەوپێشبردنی کاری شانەکان لەم مەیدانەدا.

یەکەمین مەرجی دەرکەوتن بەوێنەی ڕابەری خەباتی کرێکاریی، هەبوونی سیاسەت و ڕێبازێکی سیاسییە لـەم خەباتەدا. ئێمە دەبێت تاکتیکەکانی خۆمانمان لە بەرامبەر مەسەلە جیاوازەکانی بزووتنـەوەی کرێکاریدا ڕۆشن کردبێتەوە، دروشمەکانمان دیاری کردبێت، ئاسۆ و ئایندەی ئەم خەباتە و توانای هەر ئێستا و بەهێزی هەر ئاکسیۆنێکی ئیعتیرازی بناسین و سەرەنجام پەیوەندی خەباتی بەردەوامی کرێکاری، واتە خەباتێک، کە هەر چۆنێک بێت بۆ چاکسسازییەکە لە بارودۆخی کرێکاراندا وەیان بۆ چاکسازییەکە لە چوارچێوەی سیاسی و ئابووری کۆمەڵگادا، بـە خەباتی شۆڕشگێڕانەی کرێکارانی کۆمۆنیستەوە بۆ ڕزگاری یەکجاری تێبگەین و لە هەموو لایەنێکەوە لێکبدەینەوە. ئێمە لە خەباتی هەمیشەیی کرێکاریدا بێ ڕێباز نین، ئێمە ڕەوتێکنین، دڵی بەمە خۆشکات، کە لە نارەزایەتییە کرێکارییەکاندا بەشداری دەکات. ئێمە لەم خەباتەدا سیاسەتێکی دیاریکراو و پەیگیر پیادە دەکەین، هوشیارکردنەوەی کرێکاران بە بەرژەوەندییە واقیعییەکانی خویان، ڕاستکردنەوەی درووشمەکان و ئامانجەکانی ئەم خەباتە، بەرفراوانکردنی گیانی ڕێکخراوبوون بە شێوەیەکی گشتی و ڕێکخستنی کۆمۆنیستی بە شێوەیەکی تایبەتی لەنێو

کرێکاراندا، بردنەسەرەوەی پشتبەخۆبەستوویی خەباتکارانە و گیانی خەباتکارانەی کرێکاران لە ڕێگەی بەدیهێنانی داواکارییە ڕەواکانیان و باشبوونی واقیعی لە هەلومەرجی کار و ژیانی کرێکاراندا. شوێنکەوتنی ئەم ئامانجانەیە، کە ئێمە لە تریدیۆنیۆنیستەکان و ئیکۆنۆمیستەکان جیا دەکاتەوە. بەم پێیە پێش هەر شتێک حیزب بە شێوەیەکی گشتی و شانەکان وەک بەشەکان و یەکە بنەڕەتییەکانی حیزب دەبێت ئاگایی و مەعریفەی پێویستیان هەبێ بۆ ڕابەریکردنی خەبات و لەم مەسەلەیەدا ئەوەندە پتەو بن، کە ئەوان بن خەبات ڕابەرایەتی بکەن نەوەک شەپۆلی ئاکسیۆنەکان ئەوان بە دوای خۆیاندا ڕابکێشێن. هەروەها دەخاڵەتکردن لە خەباتی هەمیشەیی کرێکاران، پێویستی بەوەیە هاوڕێیانمان، کە لە نزیکەوە لەگەڵ ئەم خەباتەدا پەیوەندییان هەیە، خاوەنی بۆچوونی خۆیان بن لە مەسەلە عەمەلیترەکانی ڕابەرایەتی خەبات و تەجروبەی پێویستیان وەدەستهێنابێت، بۆئەوەی بتوانن ڕۆڵی خۆیان بە شێوەیەکی جدی بگێڕن. لە مەیدانی پێداویستییە سیاسییەکاندا ئێمە کەمترین گیروگرفتمان هەیە، ئەمە مەیدانێکە، بە حوکمی هەبوونی بەرنامەی حیزب، داواکارییەکانی لانی کەمی حیزب، دروشمەکان و بڕیارنامە تاکتیکییەکانی حیزب، زۆرتر کاریان لەسەر کراوە و لە داهاتووشدا ڕێگرێکی تایبەتی بۆ ڕوونکردنەوەی زیاتریان لە ئارادا نییە.

بەڵام هینانەدی پێداویستییە عەمەلی و ڕێکخراوەییەکان بۆ ئێمە ئەمڕۆ کارێکی دژوارترە و پێویستی بە وەگەڕخستنی وزەی

زیاترە. ئێمە پێشتر لە وتاری ئاکسیۆنیزم لە شانە کەمنفوزەکاندا، ئاڵقە تەرویجییەکانی کرێکاران وە لە وتارەکانی تری بڵاوکراوەکان و بەرنامەکانی ڕابوردودا پەنجەمان بۆ بەشێکی زۆر لـەم پێداویستییانە درێژکردووە. ئەو یەکە ڕێکخراوەییەی، کە گەرەکێتی لە شوێنی ڕابەرایەتی خەباتی هەمیشەیی کرێکاری قەرار بگرێ، دەبێت یەکەم بتوانێت بەردەوامکاری هەڵسوڕانی پایەیی خۆی دابین کردبێت (کە دواتر دێمەوە سەر ئەم خاڵە) دەبێت نفوزی خۆی لەنێو کرێکارانی سنوری چالاکی خۆی بە ڕادەیەکی پێویست بەرفراوانکردبێ و بە شێوەی جیاجیا لە لایەن کرێکارانی ڕێکخراوەوە دەور درابێت، دەبێت بە شێوەیەکی واقیعی بتوانێت لەگەڵ پێشڕەوترین کرێکاران و ڕابەرانی عەمەلی بزووتنەوە ئیعتیرازییەکاندا پەیوەندی هەبێت، بەشێک لەم هاوڕێیانەی لایەنی کەم لە ڕیزەکانی خۆیدا هەبێت و لایەنی کەمیش نفوزی مەعنەوی و سـیاسی دیاریکراوی لەنێو ڕابەرانی عەمەلی دیکەی کرێکاراندا، کـە هێشتا پەیوەست نەبوون بە حیزبەوە هەبێت. شانەی کۆمۆنیستی دەبێ بە شێوەیەکی واقیعی بتوانێت بیروباوەڕ و کردەوەکانی کرێکاران بە درێژایی خەبات و ئاکسیۆن بخاتە ژێر کاریگەری حیزبەوە و ڕێنمایی بکات. لە بزووتنەوەی کرێکاریدا هیچ نفوز وئیعتیبارێک بە سانایی و بە سادەیی بەدەست نایەت. ڕابەرایەتی نافڕێنرێت، بەڵکوو دەبێت بەدەستبێت و ئەمە پێویستی بە کارێکی پایـەیی سیاسی تەرویجی و ڕێکخراوەیی جدییە لەنێو کرێکاراندا. هەر وەک وتم ئێمە ئەمەمان پێشتر بە وردی باسکردووە. خاڵێکی گرنگ، کە من

لێرەدا ئەیخەمە سەر_مەسەلەی کاری عەلەنی، ئەفرادی عەلەنیکار و وابەستەیی تەواوی ڕابەرایەتی ئاکسیۆنە کرێکارییەکانە بەم مەسەلانەوە. ئەمە مەسەلەیەکە، ئێمە لـە ڕابوردوودا کەمتر قسەمان لێوە کردووە و هەوڵ دەدەین لـە داهاتوویەکی نزیکدا زیاتر بۆ هاوڕێیانی شی بکەینەوە. مەسەلەکە ئەمەیە، کە ڕابەرایەتی نهێنیکارانەی خەباتی کرێکاری بە تەنها مومکین نییە، هەر ئاکسیۆنێک، بۆ نموونە، مانگرتن دەستلەکارکێشانەوە و لەم جۆرە شتانە، جووڵانەوەیەکە، کە هەر چۆنێک بێت دەرخەری بەرهەڵستی و خەباتی **ئاشکرای** بەشێکی فراوانی کرێکارانە لە بەرامبەر سەرمایە و خاوەنکار و دەوڵەتدا.

بە هەر ڕادەیەکیش کە یەک مانگرتن لە لایەن یەک ناوەندی نهێنییەوە ڕێنمایی بکرێت، دیسانەوە مانگرتن وەک کاری ڕاستەوخۆی کرێکاران پێویستی بە ڕابەرایەتییە لە مەیدانی عەلەنیدا. وەگەرخستنی کرێکاران، دیاریکردن و ڕاستکردنەوەی شیعارەکان لە ڕۆژی ئاکسیۆندا، پووچەڵکردنەوەی تەبلیغات و پیلانەکانی بەکرێگیراوانی دەوڵەت و خاوەنکار، وتوویژکردن، هەڵبژاردنی نوێنەر و ...... هتد، هەرچۆنێک بێت، پێویستی بە هەبوونی ڕابەران و موبەلیغی ئاشکرا هەیە. هیچ کارێکی جەماوەری بـەبێ تەواوکردنی هەڵسوڕانی نهێنی کۆمۆنیستی، لە ڕێگای هەڵسوڕانی ئامانجداری ئاشکراوە مومکین نییە. گشت باسەکە لەسەر ئەمەیە، کە چۆن شانەی نهێنی کۆمۆنیستی دەتوانێت لە ڕۆژەکانـی ئاکسیۆندا ڕابەر بێ، ڕابەرایەتییەک، کە پێویستی بە دەخاڵەتێکی چالاکی عەلەنییە. ئەگەر ئەم توانایيە و

ئەم هێزەمان نەبێت، یانی ئەگەر نەتوانین بە دروستی هەڵسوڕانی نهێنی تێهەڵکێشی هەنگاوی عەلەنی پێویست بکەین، قسەیەک لە دەخاڵەتی چالاک لە ڕابەرایەتی خەباتی ئێستاشدا ناتوانێت لە ئارادا بێت. بەڵام کاری ئاشکرا مەیدانێکە، کە ئێمە تا ئێستا کەمتر دەستمان داوەتێ و کەمتر کون و کەلەبەرەکانیمان ڕۆشن کردۆتەوە. بە گشتی چەمکی موبەلیغی عەلەنیی کاری حیزبی، یانی کەسێک، کە یەکسەر لە ئاکسیۆندا لە ڕیزی پێشەوەی کرێکاراندا دەوەستێ و ئەوان ڕێنمایی دەکات، لە بزووتنەوەکەماندا و لە حیزبی ئێمەدا کەمتر ناسراوە. ئەگەر سەرنج بدەی هەڵسوڕاوترین قسەکەرانی کرێکاری، موبەلیغە خاوەن نفوزەکان و ڕابەرانی عەمەلی لە ڕیزی ئیکۆنۆمیستەکان و تریدیۆنیستەکاندا دەدۆزرێنەوە. ئێمە دەبێت ئەم دواکەوتووییە قەرەبوو بکەینەوە. تەنها کاتێک بە شێوەیەکی جدی لە مەسەلەی ڕابەرایەتی ئاکسیۆنە کرێکارییەکان نزیکبووینەتەوە، کە شانە حیزبیەکانمان توانیبێتیان پێ بنێنە نێو مەیدانی کەمتر ناسراوی هەڵسوڕانی عەلەنیی کۆمۆنیستییەوە. ئەمە یەک باسی شێوەکارییە، پەیوەندی شانەی نهێنی بە کەسانی عەلەنیکارەوە چییە؟ ئەم کەسانە چۆن بە شانەکانەوە پەیوەستن و چۆن لە شانەوە ڕێنوینی وەردەگرن و لە لایەن شانەوە ڕابەرایەتی دەکرێن؟ زانیارییەکانی ئەم تاکە نهێنیکارانە لە بارەی شانەی نهێنییەوە تا چ ڕادەیەکە؟ چۆن دەتوانرێت کارێک بکرێت، کە هەڵسوڕان ئاشکرای هاوڕێی حیزبیمان ئاسایش و بەردەوامکاری شانە و تۆڕی نهێنیمان نەخاتە مەترسییەوە؟ چۆن دەتوانرێت

خودی موبەلیغی عەلەنیکار بپارێزرێت و ئاسایشی دابین بکرێت؟ موبەلیغ و هەڵسوڕاوانی عەلەنی ئێمە چۆن دەتوانرێ بێئەوەی ناچار بێت، کە ناسنامە و لایەنگریی حیزبی خۆی دەرخات_ تا ئەو دەمەی کە سەرکوت بەم ڕادەیە توند و تیژە بە گشتی ناچارە، کە ناسنامەی خۆی بشارێتەوە_ هەڵوێست و سیاسەتەکان و دروشمەکانی حیزب لە ڕۆژی ئاکسیۆندا جێبەجێ بکات؟ بە گشتی موبەلیغەکان و هەڵسوڕاوانی عەمەلی خۆمان لە چ دەوروبەرێکدا بەدەست دێنین؟ چۆن دەیانکەین بە ئەندامی حیزب؟ وە چ پەیوەندییەک لە نێوان شانە نهێنییەکان و ئەم موبەلیغە عەلەنیکارانەدا پێکدینین؟ دەبێت وەڵامی ئەم پرسیارانەمان چنگکەوێت و ئێمە هەوڵ دەدەین، کە ئەم وەڵامانە لە ئاییندەیەکی نزیکدا ڕۆشن کەینەوە. هەر چۆنێک بێت لەم هەلە کورتەدا، کە ڕەخساوە پێ لەسەر ئەوە دادەگرم کە سەرەڕای ئەو پێداویستییانە، کە پێشتر وتمانن، دەبێت ئەم لایەنەی هەڵسوڕانیش بە دروستی بناسین و خۆمان لەم ڕووەشەوە پتەو و ئامادە کەین. تێکهەڵکێشانی کاری نهێنی و ئاشکرا، مانای لە یەک کاتدا کاری عەلەنی و کاری نهێنی هەموو شانە و پەیوەندییەکانی چواردەوریان نییە، بەڵکوو بە شێوەیەکی سەرەکی بە مانای هینانەدی پەیوەندییەکی پتەو و گونجاوە لە نێوان هەلسوڕاوانی نهێنی و هەڵسوڕاوانی عەلەنیکاردا. ئەمڕۆ کەمتر شانەیەکمان هەیە، بانگەشەی ئەوە بکات، کە خاوەن توانای عەلەنی تەبلیغی بێت بە شێوەیەکی ئیدامەکار، ئیدیعا بکا کە کەسانی عەلەنی و ڕابەرانی عەمەلی کردووە بە ئەندامی حیزب و

هەڵسورانی ئەوانی خستۆتە ژێر ڕێباز و ڕابەرایەتی حیزبەوە بێئەوەی ئەوانی لەم مەیدانە حەیاتییە بێبەش کردبێت و هێنابێتە دەرێ، یانی بەبێ ئەوەی، کە کردبنی بە هەڵسوڕاوانی"نهێنی". حیزبی ئێمە یەک حیزبی نهێنیکارە، ئەمە سیفەتی هەمیشەیی حیزبێکە، کە لەنێو دڵی سەرکوتی بۆرژوازییانە و لەبەرامبەر دڕەندەیی بۆرژوازیدا چالاکی دەنوێنێ. کۆمۆنیستەکان هەمیشە لە بارودۆخی تایبەتیدا نەبێت، ئەوا هەر لە هەلومەرجێکی ئاوادا چالاکی دەنوێنن. بەڵام ئەمە بەو مانایە نییە، کە مەیدانی کاری عەلەنی و مەیدانی عەمەلی ئاکسیۆنەکانیش بدرێتە دەست ڕیفۆرمیستەکان و تریدیۆنیۆنیستەکان. ئەگەر ئەمڕۆ بەکردەوە ئاوایە، ئەوا ئەمە خاڵی لاوازی ئێمەیە. ئێمە دەبێت دیاردەیەک بە نێوی ئاژیتاتۆری کۆمۆنیستی عەلەنیکار، ڕابەرانی عەمەلی بزووتنەوە کرێکارییەکان، کە بوونەتە ئەندامی حیزب بناسین و لە هەڵسوڕانی حیزبی خۆماندا جێگای واقیعی بۆ ئەم جۆرە هاوڕێیانە ئاوەڵا بکەینەوە. سەرنج بدە لێرەدا قسە لەسەر ئاشکراکردنی یەک دوو کەس لە ئەندامانی شانە نییە، قسە لەسەر ڕاکێشانی ڕابەرانی پڕ شۆڕوشەوقی بزووتنەوەی کرێکارییە، قسە لەسەر قسەکەرانێکی کرێکاری و کرێکارانی خاوەن نفوزە بۆ ڕێکخراوکردنیان لە حیزبدا بە پاراستنی ڕۆڵی عەلەنی پێشوویانەوە، واتا ڕۆڵی عەلەنیکاری، ڕۆڵی موبەلیغی جەماوەری و ڕۆڵی ڕابەر، پێویستی بە پێکهێنانی پەیوەندییەکی زیرەکانە و حیسابکراوە لە نێوان ڕێکخراوی نهێنی حیزب و ئەفرادە عەلەنییەکاندا. ئەمە یەکێکە لە گرنگترین پێداویستییەکانی

دەخاڵەتمان لە ئاکسیۆنەکاندا. ئەو ئاکسیۆنانەی، کە هەر وەک وتم بەبێ ڕابەری عەلەنیکار وجودی دەرەکییان نابێ و ڕێنمایی ناکرێن. ئەمە دەبێت بە کاری پڕ حەوسەڵە و هوشیارانە فەراهەم بکرێت. لەبەرئەوەی کە بەم جۆرە نییە، یانی لەبەرئەوەی کە شانەی نهێنی ئێمە ناچارە بۆ ئیدامەکاری خۆی، کە وەکوو وتمان ئەولەویەتی هەیە، چاوپۆشی لە گێڕانی ڕۆڵی پێشەنگی لە ڕۆژی ئاکسیۆندا، وەیان بە چوونە ڕیزی پێشەوەی ئاکسیۆن گشت دەستکەوتەکانی ئێستای بخاتە مەترسییەوە، ئێمە ڕووبەڕووی ئەو ناکۆکییە دەبینەوە، کە لە پرسیارەکەتدا باست کرد. بەڵام ئەوکاتە، کە تۆڕی نهێنی ڕێکخستنی ئێمە بە شێوەیەکی ئوسووڵی و حیسابکراو و ڕێکوپێک و بە لێکدانەوەی هەموو لایەنە ئەمنییەتییەکانی، پەیوەست بێت بە کەسانی عەلەنی کارەوە، کە توانای ڕێنماییکردنی جەماوەری کرێکارییان لە ڕۆژەکانی ئاکسیۆندا هەیە، یانی ئەو کاتە کە ڕێکخراوی نهێنیمان بتوانێت بوونی ئاژیتاتۆری عەلەنیکار لە سیستەمی خۆیدا جێ بکاتەوە و هەرسی بکات، ئەو کاتە بە شێوەیەکی واقیعی ئامادەین کە لە خەباتی بەردەوامی کرێکاراندا وەک ڕابەر دەرکەوین. هەر وەک وتم، ئەم باسانە بەرەبەرە بۆ هاوڕێیان دێنینە ناوەوە. من تەنها ویستم سەرنجی هاوڕێیان بۆ ئەم مەسەلەیە ڕاکێشم و ئومێدەوارم لە نامەکانی خۆیاندا بۆ ئێمە لایەک لەم مەسەلەیەش بکەنەوە. باسی دوور و درێژتر دەبێت دواتر بخرێتە ڕوو. بەڵام بە یارمەتی خۆتان من لەم هەلە کەڵک وەردەگرم و چەند وشەیەکیش سەبارەت بە هەمان هاوڕێیانی عەلەنیکار زیاد دەکەم.

هەڵسوڕاوانی عەلەنیکار بەم جۆرە بەدەستنایەن، کە بۆ نموونە ئەم یان ئەو هاوڕێیە لـە شانە وەیان لـە دەوروبەری شانەدا بەپێی بڕیاری حیزب ڕۆڵی دەخاڵەتی عەلەنی لە ئاکسیۆندا بگرێتە ئەستۆ. ئاژیتاتۆری عەلەنی و ڕابەری عەمەلی تاڕادەیەکی زۆر بەرهەمی خودی خەبات و ناڕەزایەتییەکانی کرێکارانە.
کرێکارانێکی پڕ شۆڕوشەوق، ناڕازی و قسەکەر، کە لە مانگرتنەکاندا دەردەکەون، لەنێو کرێکاراندا نفوزی قسەکردن پەیدا دەکەن و بە کردەوە ئیمکانییەتی ڕابەرایەتی عەمەلی لە خۆیاندا نیشان دەدەن، زادەی خودی ناڕەزایەتیی چینی کرێکار لە دژی بۆرژوازی و سەرمایەیە. بزووتنەوەی کرێکاریی بە شێوەیەکی سروشتی ئەم کەسانە لەنێو دڵی خۆیدا پەروەردە دەکات و دەێنێتە ڕیزی پێشەوەی خۆی. بێگومان بە نەبوونی یەک ڕێکخراوی حیزبی و بە تێگەیشتنێکی سیاسی تیئۆری نزمەوە، ئەم دەستەیە لە ڕابەرانی عەمەلی، یان بەرەو بیروباوەڕە ڕیفۆرمیستی و تریدیۆنیۆنیستییەکان ڕادەکێشرێن، وەیان لـە حاڵەتێکدا، کە تەنانەت خۆیان بە کۆمۆنیستیش بزانن، ڕێکخراوبوونیان لە حیزبی نهێنکاریدا نییە. ئەزموونی بزووتنەوەی پۆپۆلیستیش پاکانە بۆ ئەم ترسەی ئەوان ئەکات. ئەوان لەوە نیگەرانن، کە پەیوەستبوونیان بە حیزبی سیاسییەوە ببێتە هۆی کەنارکەوتنیان لەم مەیدانی هەڵسوڕانەدا. هەروەها بە نەبوونی پەیوەندی و لایەنگری حیزبی لە زۆربەی بارەکاندا ناوەڕۆکی هەڵسوڕانی ئەم دەستەیە لە هاوڕێیان بەرتەسک دەبێتەوە بۆ تەبلیغ و کارکردی ڕیفۆرمیستی و ڕابەرایەتی عەمەلی

خەبات لە هەمان سنووری خۆبەخۆییدا. کاری ئەمانە لێکپچڕاو و بێ ئامانجە و کارتێکردنیان کاتییە. بەڵام کاتێک هەمان ئەو موبەلیغانە پەیوەندی بە حیزبەوە بکەن ناوەڕۆکی هەڵسوڕانیان دەگۆڕێت، لە ڕووی سیاسی و تیئۆرییەوە قووڵتر دەبنەوە و دەبنە بڕبڕەپشتی چارەنووسساز لـە شکڵپێدانی بزووتنەوەی سۆسیالیستی چینەکە و پیادەکردنی ڕابەرایەتیی کۆمۆنیستی بەسەر بزووتنەوەی کرێکاریدا. ئێمە دەبێت هوشیارترین و پێشڕەوترینی ئەم ڕابەرە عەمەلییانە ڕاکێشینە نێو ڕیزەکانی حیزبەوە. بەڵام مەرجی پێویستی ئەم کارە، ئەگەر نەمانەوێت مەبەستاکەمان پووچەڵ کەینەوە، ئەمەیە کە دوای پەیوەستبوون بە حیزب و کارکردن لە سایەی ڕابەرایەتی کۆمیتە حیزبیەکانیشدا، ئەم هاوڕێیانە بتوانن، ڕۆڵی ئاشکرای خۆیان وەک ڕابەر و ئاژیتاتۆر بگێڕن، دووەم، هەڵسوڕانی ئەم هاوڕێیانە بەردەوام کاری شانەی حیزب نەخاتە مەترسیەوە، بە هەمان شێوە هەڵسوڕانی شانەی حیزب نابێت ئەمنییەتی و بەردەوامکاری ئەم هاوڕێیانە بخاتە مەترسییەوە. بەم پێیە دەبێت پەیوەندیەکی تایبەتی و چاک لە نێوان ئەم دەستەیە لە هاوڕێیان لەگەڵ شانە نهێنییەکاندا پێکبێت. ئێمە دەبێت بە هەمان شێوە، کە دەربارەی شێوەکاری شانەکان بە وردی و بـە قووڵییەوە کارمان کردووە، وردەکارییەکانمان بۆ خۆمان ڕۆشن کردەوە و نەخشەی خۆمان بەپێی ئەم لێکدانەوانە دارشت، لە پێناسەی ڕۆڵی ئەفرادە عەلەنییەکان لە حیزبیشدا وردبینەوە و لایەنە جیاوازەکانی ئەم هەڵسوڕانە و ئەم جۆرە پەیوەندییە بناسین و فیربین. من وای

دەبینم، کە لە مانگەکانی داهاتوودا، دوای ئەوەی، کە بە دووروودرێژی زیاترەوە دەربارەی ئەم لایەنەی هەڵسوڕانمان لە بزووتنەوەی کرێکاریدا قسەمان کرد، لە جێگا و ڕێگایەکی باشدا دەبین لە شیکردنەوەی پەیوەندی شانە حیزبیەکان و خەباتی کرێکاریی ئێستادا. با هاوڕێیان چاوەڕێی باسەکانی دواتری ئێمە بن، ئێمەش چاوەڕێی بۆچوونی هاوڕێیانین.

❊

ئەم چاوپێکەوتنە، ڕادیۆی دەنگی حیزبی کۆمۆنیستی ئێران لەگەڵ هاوڕێ مەنسور حیکمەت ئەنجامی داوە و لە ژمارە 16ی بڵاوکراوەی "کمونیست"، ئۆرگانی ناوەندیی حیزب بڵاوکراوەتەوە.

❊

تێبینی:
ـ ئەم باسە لە لایەن ڕێکخراوی "ڕەوتی کۆمۆنیست" ەوە لە بەرواری حوزەیرانی 1990دا چاپ و بڵاوکراوەتەوە.
ـ پیاچوونەوەکەی ئێمە تەنها لە چوارچێوەی وەرگێڕاوە کوردییەکەدایە، نەک بەراووردکردنی لەگەڵ دەقە فارسییەکەدا.